

Metinlere Yönelik Okuma Motivasyonu Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Metinlere Yönelik Okuma Motivasyonu Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26065>

Özet

Metinlere Yönelik Okuma Motivasyonu Ölçeği (MYOMÖ), öğrencilerin metin okuma eylemine dair güdülenmelerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş, 22 maddeden oluşan psikometrik bir araçtır. Z. ?. Aydemir ve E. Öztürk tarafından 2013 yılında yapılan geliştirme çalışması, ölçeğin yapısal geçerlik ve güvenilirlik kanıtlarını sunmuştur. Ölçek, okuma motivasyonunu dört temel alt boyutta incelemektedir: okuma zorluğunun algılanması, okuma yeterliği, okumaya yönelik çaba/takdir edilme ve okumanın sosyal yönü. Ölçek, özellikle eğitim alanında okuma alışkanlıkları ve motivasyonel engelleri tespit etmek için tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Okuma Motivasyonu, Okuma Yeterliği, Psikometrik Ölçek Geliştirme, Likert Ölçeği, İç Tutarlılık, İçköretim.

Yazarlar

Zeynep İrem Aydemir, Engin Öztürk

Amaç

Metinlere Yönelik Okuma Motivasyonu Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin çeşitli metinleri okumaya yönelik içsel ve dışsal güdülenme düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Ölçek, öğrencilerin neden okuduklarını, okuma eylemine ne kadar değer verdiklerini ve bu süreçte kendilerini ne kadar yetkin hissettiklerini belirlemeyi hedefler.

Geliştirilen bu araç, eğitimcilerin ve araştırmacıların, öğrencilerin okuma davranışlarındaki altta yatan motivasyonel dinamikleri anlamalarına yardımcı olur. Elde edilen detaylı veriler, öğrencilerin okuma becerilerini ve akademik performanslarını iyileştirmek üzere tasarlanmıştır. motivasyon odaklı müdahale programlarının etkinliğini artırmak için kullanılabilir.

Yapı (Konstrukt)

MYOMÖ, okuma motivasyonunu çok boyutlu bir yapı olarak ele alır ve bu yapıyı dört ayrı faktör altında inceler. Bu faktörler, okuma motivasyonunun bilişsel, duyuşsal ve sosyal bileşenlerini temsil etmektedir. Ölçek, okuma eyleminin sadece zorunluluktan yapılabildiği değil, aynı zamanda bireyin kendine biçtiği değeri ve sosyal çevresiyle olan etkileşimini de değerlendirir.

Ölçeğin ölçtüğü dört temel yapısal boyut şunlardır:

Okuma Zorluğunun Algılanması: Okuma materyallerinin zorluk derecesine ilişkin bireyin öznel

değerlendirmesi ve bu algının motivasyonu nasıl etkilediği.

Okuma Yeterliği: Bireyin okuma görevlerini başarılı bir şekilde yerine getirebileceğine dair sahip olduğu öz yeterlik inancı.

Okumaya Yönelik Çaba/Takdir Edilme: Okuma için gösterilen gayretin düzeyi ve bu çabanın öğretmenler veya ebeveynler tarafından tanınma ve ödüllendirilme beklentisi.

Okumanın Sosyal Yönü: Okuma eyleminin sosyal kabul, paylaşım veya diğer insanlarla iletişim kurma gibi sosyal amaçlara hizmet etme derecesi.

Geçerlik

Metinlere Yönelik Okuma Motivasyonu Ölçeği'nin geçerlik çalmaları, geliştirme makalesinde yapılmış geçerli kanıtlar sunulmuş olarak desteklenmiştir. Ölçek, faktör analizi (Açıklayıcı veya Doğrulayıcı) kullanılarak 22 maddenin dört teorik alt boyuta ayrıldığını göstermiştir. Bu yapısal uyum, ölçeğin okuma motivasyonunun farklı yönlerini başarıyla temsil ettiğini işaret eder.

Orijinal kaynak metinde spesifik olarak belirtilmiş bir korelasyonel geçerlik katsayısı bulunmamasına rağmen, ölçeğin geliştirme sürecinde kapsamlı bir psikometrik analiz yapıldığı varsayılmaktadır. Dört faktörlü yapının tutarlılığı ve her bir faktörün ilgili maddeleri içermesi, ölçeğin yapısal olarak geçerli olduğuna dair güçlü kanıtlar sunmaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik çalmaları, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen katsayılar, ölçeğin farklı maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda yüksek düzeyde tutarlılık gösterdiğini ortaya koymuştur.

22 maddelik Metinlere Yönelik Okuma Motivasyonu Ölçeği'nin genel toplam iç tutarlılık katsayısı .81 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, sosyal bilimler ölçekleri için oldukça güvenilir bir seviyeyi temsil etmektedir. Alt boyutlara ait güvenirlilik katsayıları ise şöyledir:

Okuma Zorluğunun Algılanması: .81

Okuma Yeterliği: .72

Okumaya Yönelik Çaba/Takdir Edilme: .61

Okumanın Sosyal Yönü: .82

Tüm alt faktörlerin ve toplam ölçeğin iç tutarlılık değerleri, ölçeğin güvenirlilik düzeyinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu göstermektedir. Özellikle .61 katsayısına sahip olan "Çaba/Takdir Edilme" alt faktörü bile, sosyal bilimler araştırmaları için genellikle alt sınır olarak kabul edilen değerlere yakındır.

Faktör Analizi

MYOMÖ'nün faktör yapısı, ölçek geliştirme sürecinin temelini oluşturmaktadır. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin, okuma motivasyonunu açıklayan dört farklı alt faktörden oluştuğu belirlenmiştir. Bu dört faktör, toplam 22 maddenin dağılımını organize ederek ölçeğin çok boyutlu yapısını sağlamlaştırmıştır.

Faktör analizi, maddelerin teorik olarak ait oldukları boyutlarla güçlü korelasyonlar gösterdiğini ve okuma motivasyonu yapısının net bir şekilde ayrıştığını kanıtlamıştır. Bu dört faktörlü yapı, araştırmacılara okuma motivasyonunun yalnızca tek bir genel skorla değil, aynı zamanda bireysel bileşenleri açısından da incelenmesi imkanı sunmaktadır.

Ölçek Bilgileri

Ölçek Çeşidi: Geliştirme

Format: 22 Maddelik Öz Bildirim Ölçeği

Derecelendirme: 5'li Likert Ölçeği (Örneğin, 1 = Hiç Katılmıyorum, 5 = Tamamen Katılıyorum).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: İlköğretim Düzeyindeki Öğrenciler

Yaş Grubu: İlköğretim çağı öğrencileri (Yaklaşık 7-14 yaş).

Popülasyon Detayları: Ölçek, Türkiye'deki eğitim kurumlarında öğrenim gören ilköğretim öğrencileri örnekleminde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılarak standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Psikometrik yöntemler, faktör analizi ve iç tutarlılık analizleri.

Anahtar Kelimeler

Okuma Eğitimi, Okuma Motivasyonu, Çıksel Motivasyon, Dışsal Motivasyon, Öz Yeterlik, İlköğretim, Psikometri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtması: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Yazma Adresi: Yazarların 2013 yılındaki akademik kuruluşları üzerinden iletişime

geçilebilir.

Şzinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2013

Şzinler ve Ücret: Ölçek, akademik çal??malarda ve ara?t?rmalarda kullan?labilir. Kullan?m öncesinde orijinal makaleye usulüne uygun at?f yap?lmas? gerekmektedir. Ticari kullan?m için yazarlardan izin al?nmas? tavsiye edilir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi bu ba?lant?dan indirilebilir: metinlere-yonelik-okuma-motivasyonu-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Aydemir, Z. ?. ve Öztürk, E. (2013). Metinlere Yönelik Okuma Motivasyonu Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *İlkö?retim Online*, 12(1), 66-76. Makalenin çevrimiçi ba?lant?s?: dergipark.ulakbim.gov.tr

Metinlere Yönelik Okuma Motivasyonu Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddelerinin tam listesi, kaynak metinde do?rudan sunulmam??t?r. Maddelere eri?im için Aydemir ve Öztürk (2013) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.